

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uradništvo in sprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Brodovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
tameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 4

Sobota, 11. januarja 1936

Leto XI

Kako in kaj delajmo?

Preživeli smo v letu 1935 velike dogodke v notranjepolitičnem življenju. Avtoritativni režim, ki je hotel osnovati monopol in oblast ene same stranke, se je zrušil pod pezo svojih lastnih uspehov. Hotel je namreč s silo rešiti eno najdelikatnejših notranjih političnih vprašanj. Pokazalo se je pa, da se z dekreti ne da doseči sporazuma, marveč le v svobodnem sodelovanju in demokratskem duhu. Temelj skupnosti more biti le popolna svoboda in enakopravnost. Ta pot je edino primerena k rešitvi našega glavnega notranjega političnega problema.

Režim je hotel uvesti popolnoma avtoritativni režim. Volitve dne 5. maja pa so zadale smrti udarec temu protinarodnemu režimu, ki je slonel na nasilju, da se se zrušil v prah, čim je narod dobil priliko, da je izrazil svoje mnenje o njem. Delavski razred se volitev ni mogel udeležiti, ker je bila njegova lista razveljavljena. Toda to, kar je socialistično gibanje izvršilo pred volitvami v volilni borbi s svojo agitacijo, je velik moralni kapital, ker je to bila najodločnejša borba za demokracijo v najtežjih političnih razmerah. Ta borba je ohranila delavskemu razredu strokovne organizacije in druge kulturne in socialnopolitične pridobitve, ki jih je hotel avtoritativni režim delavstvu vzeti.

S padcem Jevtičevega režima

je nastopil preokret v splošnem javnem življenju. Še so vplivi reakcije veliki, toda take sporedne zapreke ne morejo preprečiti normalnega razvoja. V meščanskih političnih krogih so še velika nasprotstva glede ureditve političnih razmer. Sedaj se šele vidi, kako poguben je bil režim, ki je hotel s silo rešiti vprašanja, za katera je treba mnogo potrpljenja in volje za sporazum. Prav značilno je tudi, da so nesoglasja v meščanskih vrstah, ki so 5. maja nastopale skupno proti avtoritativnemu režimu. To pa otežkoča sporazum in normalizacijo razmer v državi. S tem razvojem pa nevarnost še ni minila.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je za pravoslavni božič podal »Pravdi« glavno smer svojga delovanja v 1936. Smernice so: normalizacija političnih razmer v državi, obnova narodnega gospodarstva, socialne reforme v korist siromašnih družabnih plasti. Po izvedbi stranke JRZ pridejo na vrsto politični zakoni, ki naj pokažejo javnosti, da vlada ima trden program. Delo za konsolidacijo pa ne bi bilo interesantno, če ne bi bilo ovir. Predsednik pravi, da ne želi borbe, marveč sporazum z vsemi in sodelovanje.

Izjava predsednika vlade ne pove nič novega in je splošnega značaja, to je, brez detaljne označbe normalizacije razmer. Vemo pa, da še ved-

no obstoja v nekih krogih fašistična tendenca, ki je močno razpredena ter ima v sedanjih razmerah možnost, da širi svoj vpliv. Vse to ve delavski razred in to, da prav ti krogi jako ovirajo normalizacijo.

Ni torej dvoma, da je obnovec našega socialističnega gibanja tudi za normalizacijo političnih razmer največjega pomena. Pereče vprašanje je to, ki ga moramo čimprej rešiti. Temeljna življenjska vprašanja so povezana z obnovitvijo naše samostojne politične aktivnosti. Socialna vprašanja, kakor briga za nezaposlene, splošno starostno zavarovanje, skrajšanje delovnika, splošna zaščita delavcev, žen in otrok; to so vprašanja, ki jih ne bodo rešili naši razredni nasprotniki, delodajalci, ...

Vlada je že lani obljubila, da v kratkem uvede svobodno strankarsko življenje. Minilo je že nad pol leta. Krivi nismo mi tega, kakor tudi ni naša krivda, da ni prišlo do obnovec našega samostojnega političnega gibanja.

Kaj naj torej storimo v novem letu? Poleg vsega organizatornega in kulturnega dela mora iti naše stremljenje za tem, da čimprej ustanovimo socialistično Zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije, kakor je sklenila celjska konferenca dne 7. jun. 1935.

Temu smotru poleg drugega dela, posvetimo 1936 vse svoje ideološke in organizatorične sile.

Iz notranje politike

Beograd, 8. jan. 1936.

Za pravoslavne božične praznike so odpotovali ministri sedanje kraljevske vlade na razne strani na počitnice. Vojni minister general Peter Živković se je odpeljal na Bled, ogledal si je pri tej priliki tudi slovenske skakalnice in najbrže videl tudi slovenske skakače. Notranji minister dr. Korošec je bil tudi izven Beograda, par shodov pa je za praznike v Sloveniji opravil minister Miha Krek.

Poročajo, da je imel na shodu v Metliki opozicijo, ki je prišla od hrvaške strani. Razpoloženje na shodu opisujejo tukaj kot izraz pretiranega ekskluzivistično hrvaškega nacionalizma. Ministrski predsednik Stojadinović je za praznike voščil vsem, ki so dobre volje, miru, pobral pa je — tako je rekel v svoji božični besedi — vrženo rokavico.

Muslimana, ki sedita v vladi, to sta Spaho in Behmen, sta v razgovoru z novinarji povedala, da so resolucijo proti njunemu političnemu udejstvanju podpisali le bolj nevpilni muslimani, da pa ni te spomenice podpisal noben član njihovega strankinega odbora. — Na kratko povedano: resolucija, za katero je neki musliman pobiral podpise, ne bo vplivala na politično taktiko Spaha in Behmena.

Zato so se tudi vršili nadaljnji razgovori med Stojadinovićem, Korošcem in Spahom o organizaciji stranke. Razveseljive novice je mogel povedati tudi Stojadinović, vsaj sta se za Aco Stanojevića v Savski banovini, na primer, izrekla samo dva radikala, pa še ta dva sta glasovala pri majskih volitvah za Mačka. Pri Pohorcih nič novega.

Beograjska »Politika« je pisala o njih le to, da se je pojavilo med njimi

Društvo narodov pred težko izkušnjo

Pred poostitvijo sankcij

Dne 20. t. m. se sestane svet Društva narodov. Med glavnimi točkami dnevnega reda bo vojna v Afriki in sankcije proti napadalki Italiji. Občutne so sankcije, ki se že izvajajo proti Italiji. Najhujša bi pa bila prepoved uvoza petroleja v Italijo. — Splošno vlada že danes mnenje, da se s 1. februarjem uvede prepoved uvažanja petroleja v Italijo.

Mussolini in nekateri politiki v Franciji se silno trudijo za sporazum, ki je pa težek, ker je italijanska vlada prvič napadalka, drugič, bombardirala je že pet ambulanč Rdečega križa in tretjič, ker porablja v vojni proti Abesincem strupene pline. Vse to pomeni kršitev mednarodnih dogovorov ter razumljivo zbuja v Društvu narodov splošno odporost. In kdo naj čuva mednarodne dogovore, če ne institucija, ki je v ta namen ustanovljena?

Iz vsega tega sklepamo, da mora ali italijanska vlada kloniti ali pa se poostre sankcije, najprej prepoved uvoza petroleja, potem v skrajnem

slučaju blokada, ki bi utegnila vesti tudi do vojne med Italijo in Anglijo. Anglija si je zaradi tega zagotovila zavezništvo Francije ter pomorske baze za vojno ladjeve in moralno podporo drugih dežel ob Sredozemskem morju.

Društvo narodov je torej vsekakor pred težko preizkušnjo. Politika te institucije mora izpolnjevati opravilne želje članic Društva narodov. Te pa so predvsem, da Društvo narodov štiti interese vseh, tudi malih držav, da brani napadenke in jamči, da jih druge države ne bodo napadale, in če jih napadejo, da porabi vsa moralna in vojaška sredstva proti krivičnim kršiteljem mednarodnega miru.

Če Društvo narodov to preizkušnjo dobro prestane, se ustanova obnese ter dvigne svoj moralni ugled in obenem pripravi pot za razgovore o eksekutivnih nalogah Društva narodov in v ta namen potrebne sklepe.

Kam plove Nemčija?

Dr. Schacht in vojni minister Blomberg sodelujeta

Dr. Schacht je predsednik državne banke v Nemčiji. Kapitalisti morajo plesati, kakor gospod predsednik hoče. Dr. Schacht pa dobro ve, da kapitalizem potrebuje vojsko v svojo obrambo. Kaj mu more pomagati Hitler ali fašistična stranka, če mu ni zagotovljena — vojska. »Ber-

eno krilo, ki ni zadovoljno z dosedanjim predsednikom Božičem. Povedala pa je tudi, da bodo to že še izravnali in izgladili.

liner Börsenzeitung« pove to jasno, ko pravi, da je končno ponehalo nazarjanje, da spadata vojak in gospodarstvo v drugi svet, čeprav sta to dve stvari, ki se v sodelovanju izpopolnjujeta. Vojska mora tudi poskrbeti za zunanji trg (imperializem). Narod mora to politiko podpirati in dobrohotno prenašati potrebno pomankanje.

S tem je konec tudi »socializma«, ki ga je napovedoval nemški fašizem.

Novi način dela

O gibanju Stahanovcev v Sovjetski Rusiji

Spodaj prinašamo izvirno poročilo Telegrafске agencije Unije Socialističnih Sovjetskih republik (TASS), da seznamo naše čitatelje s problemom, o katerem meščansko časopisje zlasti zadnje čase mnogo razpravlja. Prepuščamo delavcem, da si sami ustvarijo svojo sodbo o »novem načinu dela« — kakor rusko poročilo označuje gibanje Stahanovcev. Omenimo naj samo to-le: socialistični princip je: proizvodnja (produkcija) za potrebo, torej tudi največja proizvodnja, ki je sploh mogoča, ob sodni naimanjši izrabi delovne sile. Socialisti so proti rekorderstvu v sportu, pa tudi pri delu. Vsekakor pa nam kaže poročilo, česa vse so zmogni delavci v svojem navdušenju. Oni so pripravljani sami sebe telesno uničiti, kar je neminovna posledica rekordnega dela (akordnega dela) — pri vsakem človeku prej ali slej. (Op. ur.)

»Dne 30. avgusta 1935 je kopač v rudniku »Centralnaja Irmino« (Kadijevka, Donsko ozemlje) Aleksij Stahanov nakopal v eni zvrstitvi 102 ton premoga. To je bilo 10 odstotkov celokupne dnevne produkcije ali prav toliko, kolikor je znašala mesečna produkcija s pomočjo enega vrtnega svedra (Presslufthammer) l. 1933. Stahanov je prekosil prejšnjo tehnično normo v produkciji premoga, ki je znašala 6 do 7 ton na zvrstitev (šiht). »Skrivnost« Stahanova je v tem, da z vrtnim svedrom tudi v resnici dela neprekinjeno 360 minut, t. j. šest ur, kolikor znaša delovni čas. Preden Stahanov pride v rov, se izvrše vse priprave, ki so za nemoteno delo potrebne. Poprej je bilo v navadi, da ni samo kopal premoga, ampak obenem tudi postavljaj opornike in opaž. Sedaj slede kopaču tesarji, dočim kopač samo koplje premog.

Stahanovemu primeru so med tem sledili tudi mnogi drugi kopači (Djukanov, Terehin, Artjuhov, Gorbatjuk). Od tedaj naprej beležijo v Sovjetski Uniji vsak dan vedno nove rekorde pri kopanju premoga. Dne 10. novembra 1935 je postavil kopač Stepanenko v rovu »Kočegarka« v Gorlovki (Donsko ozemlje) nov svetovni rekord pri delu z vrtnim svedrom, nakopal je v eni zvrstitvi 552 ton premoga.

Iniciativa (vzpodbuda), ki jo je dal rudar Stahanov, ki je pokazal, kako je treba tehniko do skrajnosti izkoristiti, je napotila tisoče delavcev in delavk v vseh panogah narodnega gospodarstva Sovjetske Unije, da so se jo oprijeli.

Kovač avtomobilske tovarne v Gorkijevem, Busigin, je postavil v zgodovini kovaštva doslej neznanomovan rekord: skoval je v eni zvrstitvi 1115 pogonskih valjev, dočim je bila dosedanja norma 675 valjev (Kurbelwelle) in je s tem potolkel vse ameriške norme.

Livarji v Taganroški jeklarni so prekosili vse rekorde, s tem, da so računano na kvadratni meter pečne ploške, dobili 11.33 ton kovine.

Delavec tovarne čevljev v Leningradu, Smetanin, je stopnjeval produkcijo na 1820 parov čevljev v eni zvrstitvi in je s tem prekosil vse rekorde čehoslovaške veletovarne čevljev Baťa.

Tekstilni delavki Vičugarske tovarne, Jevdokija in Marija Vinogradova, ki sta poprej posluževali 17 stativ, delata sedaj na 144 statvah.

Strojni ključavničarji izdelajo sedaj v eni zvrstitvi dvakrat in trikrat

